

Lietuvos ES fondų investicijų panaudojimo vertinimo standartai¹

SANTRAUKA

ES fondų investicijų panaudojimo vertinimo standartų paskirtis

ES fondų investicijų panaudojimo vertinimui (toliau – vertinimas) būdingi šie bruožai, atskiriantys jį nuo kitų įrodymais pagrįsto valdymo priemonių (stebėsenos, audito, mokslinių tyrimų, t. t.):

- 1. Vertinimo tikslas – tobulinti veiksmų programų rengimą ir įgyvendinimą, atsiskaityti už ES fondų investicijų panaudojimą;*
- 2. Vertinimo rezultatai skirti sprendimų priėmėjams, atsakingoms institucijoms, kitoms visuomenės grupėms;*
- 3. Vertinimus turi atlikti ekspertai, funkciškai nepriklausomi nuo institucijos, atsakingos už veiksmų programos įgyvendinimą;*
- 4. Vertinimo metu turi būti taikomi įvairūs vertinimo požiūriai ir metodai duomenims surinkti ir jiems analizuoti;*
- 5. Vertinimo procese dalyvauja atsakingų institucijų ir kitų suinteresuotųjų grupių atstovai;*
- 6. Galutinis vertinimo rezultatas yra vertinimo ataskaita, kurioje paprastai pateikiama vertinimo metodika, rezultatai, išvados ir rekomendacijos.*

ES fondų investicijų panaudojimo vertinimo funkcijos ir reglamentavimas Lietuvoje

Vertinimo funkcijos ir procedūros yra tinkamai nustatytos, jeigu:

- 1. Vadovaujančioji institucija efektyviai koordinuoja ES fondų investicijų panaudojimo vertinimą, t. y. parengia ES struktūrinės paramos vertinimo planą, organizuoja Vertinimo koordinavimo grupės veiklą, vertinimų rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną.*
- 2. Kiekvienoje už ES fondų investicijų panaudojimo vertinimo įgyvendinimą atsakingoje institucijoje paskiriamas už vertinimą atsakingas asmuo, kurio funkcijos aiškiai aprašytos ir susijusios su vertinimų planavimu, įgyvendinimu, rezultatų sklaida ir panaudojimu (jos gali būti derinamos su stebėsenos funkcijomis).*
- 3. Kiekvienoje už ES fondų investicijų panaudojimo vertinimo įgyvendinimą atsakingoje institucijoje parengiamos ir patvirtinamos vidinės ES fondų investicijų panaudojimo vertinimo procedūros, kuriose aprašomi vertinimo planavimo, vykdymo ir rezultatų panaudojimo procesai.*

ES fondų investicijų panaudojimo vertinimo plano rengimas

Vertinimas yra tinkamai planuojamas, jeigu:

- 1. ES fondų investicijų panaudojimo vertinimo planas rengiamas, konsultuojantis su visomis susijusiomis institucijomis, laikantis proporcingumo principo, atsižvelgiant į intervencijų ciklą, vertinimo poreikius, bendruosius vertinimams taikomus reikalavimus.*
- 2. ES fondų investicijų panaudojimo vertinimo plane numatyti vertinimai užtikrina, kad bus sistemingai analizuojamas veiksmų programos (ar jos dalies) efektyvumas, rezultatyvumas, poveikis.*
- 3. Numatomi pakankami finansiniai ir žmogiškieji išteklių vertinimams atlikti, atsižvelgiant į vertinimo tipą, apimtį, planuojamos taikyti metodikos sudėtingumą, duomenų surinkimo procedūras.*
- 4. Pasirenkami tinkami vertinimų atlikimo terminai, siekiant integruoti vertinimų rezultatus į sprendimų priėmimo procesą (rengiant ar koreguojant programas, inicijuojant ar sustabdant priemonių įgyvendinimą).*

¹ Finansų ministerija kartu su VPVI ir ESTEP. „Lietuvos ES struktūrinės paramos vertinimo standartai“. 2013.
http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/fm/failai/Vertinimas_ESSP_Neringos/Standartai_LT.pdf

Partnerystė ES fondų investicijų panaudojimo vertinime

Partnerystės principas yra tinkamai užtikrinamas, jeigu:

- 1. Vykdoma tinkama partnerių atranka, pagrįsta aiškiais kriterijais, atsižvelgiant į vertinimo tematiką ir specifiką.*
- 2. Užtikrinamas veiksmingas partnerių įtraukimas, pasiūlant veiksmingas bendradarbiavimo formas – institucionalizuotus ar ad hoc būdus.*
- 3. Skatinamas partnerystės grįžtamasis ryšys ir viešinami jos rezultatai (pvz., įgyvendinant dalyvavimu pagrįstus vertinimus).*

Vertinimo projekto rengimas

Vertinimo projektas yra gerai sudarytas, jeigu:

- 1. Vertinimas atitinka sprendimo priėmimo ar atsiskaitymo poreikius, jis yra svarbus ir aktualus sprendimų priėmėjams, kitoms suinteresuotosioms grupėms, visuomenei.*
- 2. Techninė specifikacija yra kokybiška (numatyti aiškūs tikslai ir uždaviniai, suformuluoti konkretūs vertinimo klausimai, pasirinkti tinkami vertinimo metodai, t. t.), veiksmingai bendradarbiaujama jos rengimo metu.*
- 3. Vertinimo paslaugos yra perkamos laiku pagal viešųjų pirkimų reikalavimus ir atsižvelgiant į gerąją vertinimo paslaugų pirkimo praktiką.*

Vertinimo projekto vykdymas

Vertinimo projektas yra gerai vykdomas, jeigu:

- 1. Vertinimas yra gerai struktūruotas (operacionalizuoti vertinimo klausimai, sudaryta nuosekli vertinimo metodika) įvadinio laikotarpiu.*
- 2. Renkant ir analizuojant duomenis gauta vertinimo informacija, kuri yra patikima, tinkama ir pakankama vertinimo klausimams atsakyti, jos pagrindu suformuluoti vertinimo rezultatai ir išvados.*
- 3. Vertinimo metu taikomos vidinės ir išorinės kokybės kontrolės priemonės, atliekamas rizikos valdymas, vertinimo užsakovai ir paslaugų teikėjai veiksmingai bendradarbiauja tarpusavyje.*
- 4. Vertinimo užsakovai ir paslaugų teikėjai laikosi vertinimo etikos reikalavimų.*

ES fondų investicijų panaudojimo vertinimo rezultatai

Vertinimo rezultatai yra kokybiški, jeigu:

- 1. Vertinimo ataskaita yra aiški, konkreti ir suprantama, joje pateikiami atsakymai į visus vertinimo klausimus, suformuluotos analize pagrįstos išvados.*
- 2. Vertinimo ataskaitoje pateikiamos rekomendacijų kokybės standartus (pagrįstumas, aiškumas, pateikimas laiku, įgyvendinamumas, veiksmingumas) atitinkančios rekomendacijos, suformuluotos paslaugų teikėjui bendradarbiaujant su visomis atsakingomis institucijomis.*
- 3. Kartu su vertinimo ataskaita pateikiama sprendimų priėmėjams tinkamu stiliumi parengta santrauka.*

ES fondų investicijų panaudojimo vertinimo rezultatų naudojimas

Vertinimuose pateikti rezultatai yra naudojami efektyviai, jeigu:

- 1. Užtikrinamas tinkamas vertinimo rezultatų (pvz., vertinimo ataskaitų, sukurtų metodikų, skaičiavimo modelių ir kt.) viešinimas visoms tikslinėms grupėms.*
- 2. Programų tobulinimo ar atskaitomybės tikslais naudojamos vertinimuose pateiktos išvalgos, surinkta statistinė informacija, atliktų skaičiavimų rezultatai.*
- 3. Įgyvendinamos vertinimo ataskaitose pateiktos rekomendacijos ir vertinimų rezultatai integruojami į sprendimų priėmimo procesą.*